

חולין כ"ח

מחלוקת אם שחיטת עוף מהתורה הגמרא הביאה את שיטת רבי יצחק בן פנחס, שאין שחיטה לעוף מהתורה. ומקשה על כך ממה ששנינו בברייתא, מלק עוף קדשים בסכין שלא כדינו, מטמא בגדים בבית הבליעה. ואם אין שחיטה לעוף מן התורה, אמנם היא טרפה²¹⁰, אבל מדוע אין חיתוך הסימנים בסכין מטהרה מידי נבלה? רבי יצחק בן פנחס שאמר שעוף אין לו שחיטה סובר כברייתא, ששנינו, רבי אליעזר הקפר ברבי אומר, מה תלמוד: "אך כאשר יאכל את הצבי" וכי מה למדנו מצבי ואיל? מעתה הרי זה בא ללמד ונמצא למד: מקיש צבי ואיל לפסולי המוקדשין, מה פסולי המוקדשין בשחיטה, אף צבי ואיל בשחיטה. ועוף אין לו שחיטה מדברי תורה, אלא מדברי סופרים. ורבי חולק על רבי אלעזר הקפר והוא שאמר לעיל 'נוחרו או עוקרו'. וכן שנינו בברייתא, רבי אומר, נאמר: "וזבחת וכו' כאשר צויתך", מכאן שנתפרשה למשה מצות שחיטה על פה, ונצטוה על הושט ועל הקנה ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בבהמה.

הדרך שרגרת נוסה להשמט

למדנו במשנה, ששחיטה בעוף בסימן אחד. רב נחמן אמר, או וושט או קנה, שכך נאמר בסתם 'אחד'. רב אדא בר אהבה אמר, וושט ולא קנה, וכוונת המשנה 'אחד' למיוחד שבסימנים שחיות הבהמה תלוי בו, שהרי נטרף בנקב במשהו, ובקנה עד שנפסק רובו. שואלת הגמרא מהברייתא²¹¹, שחט את הוושט ואחר כך נשמטה הגרגרת ממקומה כשרה, נשמטה הגרגרת ואחר כך שחט את הוושט פסולה. שחט את הוושט ונמצאת גרגרת שמוטה ואינו יודע אם קודם שחיטה נשמטה אם לאחר שחיטה נשמטה, זה היה מעשה, ואמרו: כל ספק בשחיטה פסולה. והרי בברייתא כלל לא כתבו מקרה ששחט בגרגרת? עונה הגמרא, משום שזה הדרך כי גרגרת רגילה להשמט.

210 מודה רבי יצחק שיש טריפה לעוף, כלקמן (נ). 'אלו טרפות בעוף', ואין כשר בו אלא נחירה שהיא בסימניו, כדכתיב 'ושפך', או עיקור, אבל הריגה לא. רש"י.

211 סימן: שחט הצאין גרגרת פגימה דחטאת העוף.

עוד שואלת הגמרא מברייטא, שחט שני חצאי סימנין בעוף פסולה, ואין צריך לומר בבהמה. רבי יהודה אומר, בעוף עד שישחוט את הושט ואת הורידין. הרי שתנא קמא לא נחלק רק על וורידין, אולם מודה ששוחט את הושט? עונה הגמרא, שאין מכאן ראייה שהרגילות לשחוט את הושט שהוא סמוך לורידין.

מקשה הגמרא ממה ששנינו, שחט חצי גרגרת ושהה כדי שחיטה אחרת וגמר שחיטתו, כשרה. ולכאורה מדובר בעוף ומשמע שגמר לשחוט את גרגרת? דוחה הגמרא, מדובר בבהמה, ומאי והכוונה 'גמרה' שגמר את השחיטה כולה. עוד שנינו, הרי שהיה חצי קנה פגום, והוסיף עליו כל שהוא וגמרו, שחיטתו כשרה. ולכאורה מדובר בעוף ושנינו שגמר לשחוט את רוב הקנה? דוחה הגמרא, מדובר בבהמה, והכוונה ב'גמרו' שגמר לשחוט את הושט. עוד מקשה הגמרא, ששנינו כיצד מולקין חטאת העוף? חותך שדרה ומפרקת בלא רוב בשר, עד שמגיע לושט או לקנה. הגיע לושט או לקנה, חותך סימן אחד ורוב בשר עמו, ובעולה שצריך להבדיל, חותך שנים או רוב שנים. הרי שיכול לשחוט 'ושט או לקנה' כרב נחמן? ומסיימת הגמרא שאכן יש מכאן קושיא על רב אדא בר אהבה.

שואלת הגמרא, ומה נפסק להלכה בשחיטה. להלכה בעוף שוחט או בזה או בזה שהרי השאלה הייתה מברייטא לגבי מליקה, ושונה בזה הדין משחיטה, כיון שלאחר ושובר את המפרקת ניתרת בשחיטת כלשהוא? ומביאה הגמרא ראייה, ממעשה שהיה עם אווז בבית רבא, שבא כשצווארו מלוכלך בדם מחמת שנקרע. אמר רבא, והסתפק כיצד יעשה?²¹² אם ישחטו ואחר כך יבדקו, יתכן שישחט במקום נקב. אם יבדקוהו ואחר כך ישחטו, הרי אמר רבה, וושט אין לו בדיקה מבחוץ אלא מבפנים? אמר לו בנו רב יוסף, נבדוק את הקנה מבחוץ שהרי אינו נטרף אלא ברוב, ונשחוט ויוכשר בשחיטת סימן אחד, ואז יבדקו את הושט? אמר רבא, חכם יוסף בני בטרפות כרבי יוחנן! ומכאן שפסק ששחיטת עוף באחד מהסימנים.

ניקוב הורידים לרבי יהודה מיד
לאחר שחיטה כשהדם חם

אמר רב חסדא, לא אמר רבי יהודה עד
שישחוט את הוורידין אלא בעוף, הואיל

וצולוהו כולו כאחד. אבל בהמה, כיון שמנתחה אבר אבר לא צריך.
שואלת הגמרא, האם טעמו של רבי יהודה משום דם, הרי שנינו שאמר
שצריך לשוחטם ואם משום הוצאת דם די לנקבם? אומרת הגמרא, אכן
יש לשנות 'עד שינקב את הוורידין', והכוונה עד שינקוב בשעת שחיטה.
שואלת הגמרא, והרי אמר רבי יהודה בברייתא 'וורידין בשחיטה! עונה
הגמרא, אמור 'וורידין צריך לנקבן בשעת שחיטה, דברי רבי יהודה'.
שואלת הגמרא ממה ששנינו בברייתא, אמרו לו לרבי יהודה, מאחר
שלא הוזכרו וורידין אלא להוציא מהן דם, למה אתה מצריכו שחיטה?
הרי שרבי יהודה סבר בשחיטה? מבארת הגמרא שכך אמרו לו: 'מה לי
לנקבן בשעת שחיטה מה לי לנקבן שלא בשעת שחיטה?', והוא סבר
שבשעת שחיטה הדם חם ויוצא, ושלא בשעת שחיטה הדם קר ואינו
יוצא בקלות.

הסתפק רבי ירמיה, האם לרבי יהודה פוסל שהייה או דריסה בוורידין?
אמר לו זקן אחד שכך אמר רבי אלעזר, ויש שאמרו שזקן אחד אמר לרבי
אלעזר, כך אמר רבי יוחנן: מנקב את הוורידים בקוץ והן כשרין.

ומביאה הגמרא ברייתא לסייע לרב חסדא, שחט שני חצאי סימנין בעוף
פסול, ואין צריך לומר בבהמה. רבי יהודה אומר, בעוף עד שישחוט את
החושט ואת הוורידין.

האם מחצה על מחצה כרוב

למדנו במשנה שרוב סימן ככולו. אמר רב,
מחצה על מחצה כרוב וכשר, שאמר הקב"ה

כשמסר לו הלכות שחיטה על פה אלא תשייר רוב, וממילא גם בשחיטת
מחצה כשר. רב כהנא אמר, מחצה על מחצה אינו כרוב, שהקב"ה אמר
למשה שצריך לשחוט רוב. שואלת הגמרא, והרי שנינו במשנה, חצי
אחד בעוף ואחד וחצי בבהמה שחיטתו פסולה. ומדוע פסול הרי שחט
רוב? עונה הגמרא שזה מדרבנן, שמא לא ישחוט חצי. אבל מהתורה
כשר מחצה. שאל רב קטינא ממה ששנינו, תנור שנטמא, וחלקו לשני
חלקים שווים, שניהם טמאים לפי שאי אפשר לצמצם שיהו מכוונים,

ואחד מהם הרוב. משמע שאם היה אפשר לצמצם טהורים, הרי בכל אחד יש רוב? אמר רב פפא, אין לומר שיש שני רוב בכלי אחד. אבל לענין שחיטה לא הוזכר רוב אלא בחתיכה, וכשמסתכלים על החצי השני אין בו רוב שלם. תא שמע, שחט חצי גרגרת ושהה בה כדי שיעור שהייה וגמר שחיטת רוב שנים, שחיטתו כשרה. ואם חצי כרוב הרי היא נטרפה בשחייה? עונה הגמרא מדובר בעוף. וממה נפשך כשרה: אם מחצה על מחצה כרוב, הרי כבר הוכשרה לפני השחייה. ואם מחצה אינו כרוב לא עשה כלום.

שואלת הגמרא ממה ששנינו, הרי שהיה חצי מחצה כרוב או שלא קנה פגום בעוף, והוסיף עליו כל שהוא וגמרו שחיטתו כשרה. ואם מחצה כרוב מדוע לא נטרפה? אמר רבא, בטריפה צריך כלומר רוב גמור שהוא ניכר. אמר לו אביי, הרי ניתן ללמוד בקל וחומר, ומה טרפה, שנטרפת במשהו במקומות שהוזכר בהן רוב, כגון: בקנה ובחוט השדרה, צריכים רוב הנראה לעינים, שחיטה שאינה כשרה אלא ברוב, כל שכן שמריכים רוב הנראה לעינים? אלא, מחלוקת רב ורב חסדא לענין פסח. הרי שהיו ישראל מחצה טהורים ומחצה טמאים: רב אמר, מחצה על מחצה כרוב, ולא נדחים לפסי שני אלא טהורים עושין לעצמן בטהרה וטמאין עושין לעצמן. מחצה על מחצה אינו כרוב (ונדחין הטמאין לשני)!

ומה טעמו של רב הרי, הרי זה לא רוב המצוי? מבארת הגמרא, שנאמר: "איש איש כי יהיה טמא לנפש וכו'" איש נדחה לשני ואין ציבור נדחים. הרי שאין להם שם של יחידים.

